

K vývoji katedry psychologie FF UK od září 1980

K 1. září byly dřívější čtyři katedry psychologie spojeny v jednu katedru psychologie. Externím vedením katedry byl pověřen Doc Janoušek, který k 1. 2. 1981 přešel na fakultu a katedru interně. K 1. 5. 1981 přešel interně na katedru Doc Mikšík, který se stal zástupcem vedoucího katedry a vedoucím laboratoře. Základní snahou bylo integrovaně čelit tlaku zvnějšku hrozícího likvidací řady pracovníků označených za neperspektivní, uchovat je na katedře a dosáhnout možnosti, aby všichni mohli uplatnit svou odbornou erudovanost, a vytvořit ze spojené katedry dělné

společnosti. Do vedení všech oddělení katedry kromě oddělení sociální psychologie byli postaveni buď nestraníci/Dr Hoskovec, Dr Srnec/nebo bývalí členové strany se zrušeným členstvím/Doc Čáp, Dr Bureš, zástupcem vedoucího laboratoře byl Dr Břichcín/. Za předsedu redakční rady a hlavního redaktora čtvrtletníku Psychologie v ekonomické praxi, který katedra vydává na Univerzitě Karlově, byl navržen rovněž Dr Bureš. Tajemníkem katedry zůstal z předešlého období nestraník Dr Šlédr. Zapojování všech členů katedry do společné práce kromě schůzí celokatederních sloužily otevřené schůze vedení s možností účasti podle povahy projednávaných otázek kteréhokoliv pracovníka katedry. Tomuto účely sloužily i pravidelné aspirantské semináře a semináře k státnímu plánu. Tento účel měly i větší akce katedry - konference ve Štíříně v r. 1985 k psychologickému výzkumu a přípravě psychologů pro potřeby praxe za účasti zástupců dalších českých, moravských a slovenských pracovišť, společná konference s katedrou psychologie Jagellonské univerzity k otázkám psychologie práce v Mogilanech u Krakova, v r. 1986, celostátní seminář k výzkumnému plánu na Novodvorské v r. 1987 a konference s mezinárodní účastí o psychologických problémech učňovské mládeže v Seči v r. 1988. Na všech těchto akcích, i když trpěly určitou heterogeností, se prosazovala zdravá vazba psychologického výzkumu a praxe. Lze říci, že se dařilo postupně zvedat ve srovnání s obdobím "čtyřkatedří" neformální prestiž katedry na fakultě a univerzitě.

Pokud jde o výuku, v uvedeném období se prohloubila a stala rozmanitější. Značná část energie byla však bohužel odčerpávána formálními úkoly, zadávanými ministerstvem školství, vedením dalších řídicích struktur. Zvláště to platí o přípravě formálních osnov. Přesto bylo dosaženo ve výuce určitých úspěchů, zejména co do šíře - jednooborové studium psychologie denní i při zaměstnání, učitelské kombinace, základ nepsychologických oborů neučitelských i učitelských na FF a zčásti na přírodovědecké fakultě. Nesporným kladem bylo prohloubení odborné stránky výuky ve vazbě na spolupracující pracoviště/ILF, VÚPs, ped. psych. a manželské poradny, Výzk-ústav obchodu

ČKD, KHES, ČVUT, Škoda aj./ .Cenné bylo rozšíření odborných exkurzí, zejména na Slovensko. Byla uspořádána řada přínosných postgraduálních kurzů - psychologie práce, penitenciární psychologie, pro pracovníky ped. psych. poraden, pracovníky manželských poraden, pro psychology těžkého strojírenství a dopravy, sociálně psychologických metod. Byla obnovena poradenská služba pro studenty.

Hodnocené období je obdobím dvou pětiletetek. Státní plán měl silné uznaformalismu a administrování. Výzkumná práce však přesto přinesla pozitivní výsledky. V jedné pětiletce bylo těžiště v potřebných tématech - v aktivní ochraně duševního zdraví a integrity osobnosti v náročných situacích, a v rozvoji aktivity, tvořivosti a prohlubování spolupráce mezi lidmi jako významných faktorů vědeckotechnického rozvoje. V druhé pětiletce to byly problémové okruhy psychické zátěže, dále psychologických zákonitostí mladé generace a otázek tvořivosti ve vědě a technice. Byla publikována řada učebnic, monografií a skript. K významným výsledkům patří psychologická problematika v rámci programů Interkosmos, problémy volních ~~kaixi~~ aktivit, zátěže, kooperace a komunikace ve skupinách, mentální hygieny, sociálně psychologického výcviku, dopravní psychologie, problematiky rodiny a další.

Bylo dosaženo adaptace a úpravy místností a chodeb, zejména v Toskánu, určitého pokroku v laboratorním vybavení - individuální a skupinové experimenty řízené počítačem, postupné větší využívání výpočetní techniky vůbec. Zdaleka to však neopodivňuje potřebným zahraničním standartům. Velké zpoždění představuje odstraňování důsledků kalamity v Toskánu /^{v r. 1988} přomáčení při odkrytých střešních prostorách/. Velmi zde pomohla spontánní snaha většiny pracovníků katedry.

V zahraniční spolupráci převažovala poměrně jednostranná kooperace se SSSR a dalšími zeměmi tehdejšího východního bloku. Nedařilo se příliš - přes veškerou snahu - rozvíjet intenzivnější spolupráci se západními zeměmi ve smyslu vlastního vyjíždění. Návštěv však bylo přijato i z této oblasti velmi mnoho. Velmi pozitivním jevem ke konci hodnoceného období byly katedrou podporované samostatné studentské zájezdy. Důležitými výsledky byly práce v rámci Interkosmos a společné práce s psychologickou fakultou moskevské univerzity, jakož i s technickou univerzitou v západním Berlíně.

Vedení katedry, podporované v tom tehdejší stranickou skupinou a celou katedrou, usilovalo od počátku o obnovení Psychologického ústavu UK, jehož zrušení v r. 1972 bylo těžkým poškozením celého oboru v rámci univerzity.

3

V r.1986 byl návrh na obnovení prosazen do tzv.dlouhodobého plánu rozvoje FF UK, v r.1989 byl podán konkrétní návrh děkanátu a rektorátu, v r.1990 byl návrh obnoven.

Nejtěživěji se projevovalo tzv.normalizační období v nomenklaturním zablokování přirozeného kvalifikačního postupu členů katedry. I když vedení katedry, podporované v tom stranickou skupinou, podávalo opakovaně návrhy na kvalifikační postup v souladu s věkem a odbornými výsledky u všech pracovníků katedry, a to jak v rámci § 18, tak § 01, naráželo to na odpor řídicích struktur. Přesto bylo dosaženo určitých výsledků. Především bylo dosaženo u ohrožených pracovníků pracovní perspektivy. Dále byly některé návrhy přece jenom do dlouhodobého plánu kvalifikačních postupů na FF UK přijaty. Jen ojediněle bylo však před 17. listopadem dosaženo skutečného pokroku/projednání na vědecké radě docentury Dr Srnce, schválení do vyššího kvalifikačního stupně Dr Míky. Lépe se dařilo prosazovat platové návrhy a dosahování stropů. Dařilo se čelit i jednorázovým kádrovým postihům. Např. proti snahám vyšších orgánů vyloučit ze studia studentku Veroniku Brožovou se podařilo prosadit v kárné komisi změnu na podmíněné vyloučení, takže mohla dostudovat. Celkově byla ovšem řada předních pracovníků katedry nomenklaturou poškozena. Lépe se dařilo prosazovat na fakultě, a to již před rokem 1980, habilitaci předních psychologů nestraníků z jiných pracovišť. Tak tomu bylo např. u Doc Langmeiera, Doc Matějčka a Doc Křivohlavého.

Hned po 17. listopadu se nestraníci na katedře zapojili aktivně do hnutí Občanského fora, a straníci aktivně vystoupili ~~na~~ v tehdejších stranických organizacích za odstranění vedoucí úlohy strany, svržení starého vedení a obrodu strany na nových principech. Na katedru se vrátil významný odborník Dr Břicháček a byl zvolen zástupcem vedoucího katedry. Společná studentsko-učitelská komise připravila novou koncepci studijního programu. Byl podán nový návrh na kvalifikační postupy, aby se odstranily dřívější nespravedlnosti. Po dohodě s novým vedením fakulty byly zatím konkrétně vypracovány dva návrhy na profesury a pět návrhů na docentury. Dr Syrůčkové a Dr Šmolkové, kteří musili v dřívějších letech z katedry odejít, byl umožněn čtvrtinový úvazek, dalším/Dr Kolman, Dr Sedláková/externí učitelství.

